

Apiturizem in ekonomika

Tina Žerovnik

svetovalka JSSČ za ekonomiko
tina.zerovnik@czs.si

Junija se je narava že dodobra prebudila, približujemo se vrhu čebelarke sezone, ob koncu meseca z začetkom šolskih počitnic pa tudi viškom turistične sezone. Dandanes na raznolike načine načrtujemo svoj prosti čas in dopustovanje, smernice pa kažejo, da je čedalje večje povpraševanje po odkrivanju in izkustvu edinstvenih doživetij v okviru lokalne ponudbe. V prispevku so predstavljene dopolnilne dejavnosti v okviru čebelarstva, ki so povezane s turizmom.

Apiturizem

Apiturizem ali čebelarski turizem se navezuje na osnovne smernice čedalje bolj uveljavljenega trajnostnega turizma. Te obsegajo okoljski, družbenokulturni, podnebni in gospodarski vidik. Ustanovitev in upravljanje apiturizma sta dodana vrednost čebelarstva, saj širita nabor ponudbe. Bolj kot je raznolika ponudba, več različnih spektrov obiskovalcev lahko privabimo. Pri snovanju apiturizma je treba preučiti možnosti, ki jih lahko ponudimo, načrtovati izvedbo dejavnosti, storitev, ki jih bomo tržili in izvajali, ter nabor izdelkov, ki jih bomo prodajali glede na specifične in zmožljivosti posameznega čebelarstva. V okviru apiturizma lahko ponudimo degustacijo čebeljih pridelkov, izdelkov iz čebeljih pridelkov, kot so medenjaki, medene pijače, kombinacije čebeljih pridelkov z različnimi jedmi, lahko postavimo

Foto: arhiv ČZS

Izdelki in storitve v okviru apiturizma

čebelarke poti, prikazujemo čebelarsko kulturno dediščino, izvajamo muzejsko dejavnost, medene kopeli, masaže, vdihavanje panjskega zraka ter vrsto drugih dejavnosti.

Druge dopolnilne dejavnosti

Hkrati z izvajanjem dopolnilne dejavnosti apiturizem lahko registriramo tudi druge dejavnosti, ki so povezane s turizmom. V okviru čebelarke dejavnosti lahko na svojem kmetijskem gospodarstvu registriramo tudi tematski park, muzej ali tematske zbirke, ki so povezane s čebelarstvom oziroma

dejavnostjo kmetije. Lokacija izvajanja tovrstnih dejavnosti mora biti v oddaljenosti najmanj treh kilometrov zračne razdalje od naslova kmetije.

Čebelarstvo v Sloveniji se prepleta s kulturno dediščino in tradicijo, zato je možna registracija dejavnosti, ki so povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki. Registriramo lahko medicinarstvo in lektarstvo, izdelavo in prodajo dražgoških kruhkov, medenjakov, peciva in slaščic iz čebeljih pridelkov. Pri tovrstnih dejavnostih je pogoj za peko oziroma izdelavo končnih izdelkov dokup moke iz mlinov na lokalnem trgu.

Več o certificiranju
ponudnikov apiturizma
(QR koda »Certificiranje«):

Certificiranje

Ob uporabi naravnega voska se lahko ukvarjamo s svečarstvom ali izdelavo mila na tradicionalni način. Ena izmed možnosti dopolnilne dejavnosti je tudi poslikava panjskih končnic.

Certificiranje ponudnikov apiturizma

V shemo certificiranih ponudnikov apiturizma se lahko uvrstijo vsi čebelarji, ki se že ukvarjajo s čebelarstvom turistično ponudbo ali pa se s to dejavnostjo še nameravajo ukvarjati v prihodnje. Certifikate prejmejo ponudniki, ki dosegajo kriterije odličnosti in so razvrščeni v tri različne stopnje (ena, dve ali tri čebelice) glede na kriterije in presojo ponudbe, ki jo izvede komisija, ki jo oblikuje Čebelarska zveza Slovenije.

Vsako leto ob dnevu čebelarskega turizma poteka podelitev certifikatov novim ponudnikom apiturizma. Certifikat daje apiturizmu referenco, ki omogoča večjo prepoznavnost in zaupanje obiskovalcev, z vstopom v certificiranje pa ima ponudnik možnost skupne promocije na spletni strani in v drugih medijih. Trenutno je v Sloveniji 45 certificiranih ponudnikov.

Opravljanje dopolnilne kmetijske dejavnosti

Osnovni pogoj za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne kmetijske dejavnosti, povezane s čebelarstvom, je najmanj deset čebeljih družin, registriranih v Registru čebelnjakov. Za izvajanje apiturizma je pogoj tudi stojišče ali čebelnjak. Dopolnilno dejavnost registriramo na upravni enoti, strošek registracije znaša 18,10 EUR in jo lahko pričnemo opravljati po izdaji dovoljenja upravne enote. V okviru dopolnilne dejavnosti se za osebe, ki so v okviru svoje zaposlitve polno zdravstveno in pokojninsko zavarovane, obračuna mesečni pavšal za zdravstveno zavarovanje. Ta se spreminja na letni ravni in v letu 2022 znaša 40,00 EUR. Poleg mesečnega pavšala je za te osebe neobvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini mesečnega pavšalnega zneska 41,04 EUR. Osebe, ki so zavarovane na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti, nimajo dodatnih stroškov z opravljanjem dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Več o zakonskih podlagah za
izvajanje dopolnilne dejavnosti
(QR koda »Zakonska podlaga«):

Zakonska podlaga

Dobra praksa izvajanja apiturizma

O kompetencah za izvajanje apiturizma, prednostih in slabostih te dejavnosti smo povprašali izkušena in certificirana ponudnika, Darjo Šolar iz Laškega in Blaža Ambrožiča z Bleda. Oba na svojevrsten način z raznoliko ponudbo obiskovalcem pripovedujeta in orisujeta zgodbo, ki jo piše slovensko čebelarstvo. O njunih izkušnjah pa več na naslednji strani.

ČEBELARSTVO
Janez Kranjski

odličen
ponudnik

apiturizma
v letu 2013

Tabla za certificirane ponudnike čebelarskih turizmov

Foto: Čebelarstvo Šolar

Pri Čebelarstvu Šolar imajo registriran čebelarski turizem z dodano vrednostjo apiterapije. Za izvajanje apiturizma so potrebni čebelarsko znanje in spretnosti, hkrati pa so priporočljiva pridobljena znanja z različnih izobraževanj, kot sta apiterapija in tečaj za preizkuševalce medu, ki ju ima opravljena Darja Šolar. Kot apiterapevtka v čebelnjaku na domačem dvorišču izvaja medene masaže, v njem nudijo tudi vdihavanje aerosolov iz panja ali pa priložnost za počitek. Na svojem čebelarskem turizmu gostijo veliko zaključenih skupin, družin, parov in posameznikov iz Slovenije,

prav tako pa tudi tuje goste s celega sveta. Gostom pripravljajo pogostitve s svojimi medenimi dobrotami, nudijo jim strokovno voden ogled po čebelarstvu, predavanja o skrivnostnem življenju čebel in apiterapiji ali pa jim pripravijo delavnice krašenja medenih figuric. V svojem čebelarstvu še danes ohranjajo stare obrti, kot so izdelava lecta, peka medenjakov, krašenje medenih figuric, risanje panjskih končnic, izdelava sveč iz čebeljega voska, izdelava medenih pijač in podobno. Te so včasih bile kot dodana vrednost čebelarstvu, danes pa jih z veseljem predstavijo obiskovalcem. Menijo, da se morajo kot ponudniki zavedati svoje odgovornosti do obiskovalcev, da znajo pravilno ravnati ob morebitnih posledicah čebeljega pika. Biti morajo veščci nastopanja, da lahko na zanimiv način širijo svoje znanje o pomenu čebel za preživetje človeka, o pomenu sajenja različnih vrst medovitih rastlin, o visoki kakovosti čebeljih pridelkov ter njihovi pravilni uporabi kot skrb za zdrav način življenja.

Foto: Čebelarstvo Ambrožič

Čebelarstvo Ambrožič se ukvarja z vodenimi ogledi čebelnjakov na svojem posestvu, kjer obiskovalci podoživljajo čebelarjeva opravila. Izvajajo naravoslovne dneve za otroke, učne ure za čebelarje, degustacije čebeljih pridelkov, ki jih tudi prodajajo, obiskovalci njihovega apiturizma pa se lahko prepustijo sproščanju v čebelnjaku. Blaž Ambrožič vidi prednosti v tem, da apiturizem kljub slabšim letinam prinaša dohodek in je neke vrste rešilna bilka, ki omogoča

nemoteno delovanje in naložbe v čebelarstvo. Opravlja pomembno poslanstvo, saj na obiskovalce prenaša znanje in izkušnje o čebelarjenju in čebelah. Hkrati se z izvajanjem apiturizma izvajata promocija in trženje čebeljih pridelkov ter uspešnejša prodaja. Na drugi strani pa se je treba zavedati, da so obiskovalci prisotni tudi v čebelarski sezoni, ko so na urnikih čebelarjev številna čebelarska opravila. Po njegovem mnenju mora biti apituristični ponudnik nekdo, ki je čebelar in zna čebelariti, je komunikativen, razume in govori vsaj en tuji jezik, je vizualno urejen, obvladuje splet ter ima promocijske veščine. Pri lokaciji apiturizma se mu zdi pomembna bližina turističnih krajev. Pri samem apiturizmu pa je pomembna urejenost okolice čebelnjakov in druge infrastrukture, potrebno je zagotavljanje pogojev, ki omogočajo obiskovalcem dostop (npr. parkirišče za avtobus, dostop za invalide) ter zaščito pred čebeljimi piki. ■